

۱۶۰۷۷۳۳

برنامه درسی پنهان و خود کارآمدی

مؤلف:

ایوب علی‌ف

و

عباس بهرامی پور

انتشارات گنگشان علم

عنوان و نام پدیدآور	برنامه درسی پنهان و خود کارآمدی/ مؤلفین: ایوب علی فت، عباس بهرامی پور؛ ویراستار: زینب حسن زاده.
مشخصات نشر	تهران: کهکشان علم، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	۱۴۴ ص. ۲۱/۵×۱۴/۵، س.م.
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۹۹۴۵۹-۱-۹
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	کتابنامه: ص. ۱۲۵-۱۴۴.
موضوع	برنامه های درسی
موضوع	Education -- Curricula
شناسه افزوده	علی فت، ایوب، ۱۳۶۶ -
حوزه افزوده	بهرامی پور، عباس، ۱۳۶۳ -
شناسه افزوده	حسن زاده، زینب، ۱۳۵۹ -، ویراستار
رده بندی کنگره	۴۸۰۶LB / ۱۳۹۷۱۵/ ۴۸۰۶LB
رده بندی دیویی	۰۰۱/۳۷۵
شماره کتابشناسی ملی	۵۲۱۴۱۰۶

انقلابات گمشده علم

تهران، میدان انقلاب، خ انقلاب،

بین خ منیر جاوید و ۱۲ فروردین. سازمان اندیشه. طبقه اول، پ A6

۶۶۹۵۵۰۰۴ - ۰۹۱۹۹۶۹۰۰۰

عنوان: برنامه درسی پنهان و خود کارآمدی

مؤلفین: ایوب علی فت و عباس بهرامی پور

ویراستار: زینب حسن زاده

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۷

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۹۴۵۹-۱-۹

قیمت: ۱۳۰۰۰۰ ریال

تیراژ: ۵۰۰ نسخه

کلیه حقوق چاپ محفوظ است

فهرست

پیشگفتار ۷

بخش اول : برنامه درسی پنهان ۹

فصل اول: برنامه درسی ۱۱

برنامه درسی ۱۲

برنامه درسی قضا شده ۱۶

برنامه درسی مفید ۱۷

انواع برنامه‌های درسی ۱۸

فصل دوم: برنامه درسی پنهان ۲۱

مفهوم برنامه درسی پنهان ۲۱

تاریخچه برنامه درسی پنهان ۳۰

ساختار برنامه درسی پنهان ۳۷

قدرت برنامه درسی پنهان ۳۹

زمینه‌های فیزیکی مدرسه ۴۰

زمینه اجتماعی مدرسه ۴۳

مهم‌ترین ویژگی‌های برنامه درسی پنهان ۴۴

عوامل مؤثر در شکل‌گیری برنامه درسی پنهان ۴۵

ساخت‌های پنهان ۵۲

ابعاد برنامه درسی پنهان ۵۳

نظریه‌ها و دیدگاه‌های برنامه درسی پنهان ۶۰

بخش دوم: خود کارآمدی ۷۱

فصل اول: خود کارآمدی ۷۳

خود کارآمدی ۷۳

ماهیت خود کارآمدی ۷۵

تعریف خود کارآمدی ۷۸

نقش خود کارآمدی ۸۰

ریزگی افراد خود کارآمد ۸۳

انتظارات خود کارآمدی ۸۶

ابعاد خود کارآمدی ۸۸

فصل دوم: خود کارآمدی تحصیلی ۹۱

خود کارآمدی تحصیلی ۹۱

خود کارآمدی تحصیلی و اداره کار ۹۵

عوامل مؤثر در میزان خود کارآمدی تحصیلی ۹۸

شکوفایی اجتماعی ۹۸

مشارکت اجتماعی ۹۹

همبستگی اجتماعی ۹۹

پذیرش اجتماعی ۱۰۰

اثرات خود کارآمدی بر کارکرد شناختی ۱۰۰

فصل سوم: خود کارآمدی اجتماعی ۱۰۵

خود کارآمدی اجتماعی ۱۰۵

منابع خود کارآمدی ۱۰۷

انسان به عنوان موجودی عامل ۱۰۹

۱۱۳	بخش سوم: برنامه درسی پنهان و خود کارآمدی
۱۱۵	مقدمه
۱۱۹	نقش مولفه های برنامه درسی پنهان در خود کارآمدی
۱۱۹	نقش معلم بر خود کارآمدی
۱۲۰	نقش روش تدریس بر خود کارآمدی
۱۲۲	نقش ارزشیابی بر خود کارآمدی
۱۲۳	نقش قوانین و مقررات بر خود کارآمدی
۱۲۵	نقش مکان فیزیکی بر خود کارآمدی
۱۲۶	نقش محتوا بر خود کارآمدی
۱۲۸	منابع و مآخذ

پیشگفتار

رسالت اصلی برنامه درسی در نظام‌های آموزشی، دستیابی منطقی و نظام‌مند به اهداف غایی آن نظام و تربیت انسان مطلوب است. بر این اساس است که در نظام آموزش و پرورش ایران، انتقال ارزش‌ها و تعالی بخشی پاسداری از آن‌ها مورد تصریح واقع شده است (موسی پور، ۱۳۸۱). در نظام‌های آموزشی، مواجهه همه‌جانبه، دقیق و عمیق با پدیده برنامه درسی از اهمیت فوق‌العاده‌ای برخوردار است، در طول تاریخ برنامه درسی، تلاش‌های بسیاری از سوی صاحب‌نظران این رشته صورت گرفته که موجب غنای هرچه بیشتر آن گردیده است، برنامه‌ریزی درسی به یادگیری و طراحی عناصر و عوامل مختلف آن مربوط می‌شود. فرایند یادگیری با عوامل گوناگون ارتباط دارد که هریک از آن‌ها در جریان و چگونگی یادگیری مؤثر است. استعدادها و توانایی‌های فراگیرنده، محتوای برنامه درسی، نقش معلم، ارتباط متقابل دانش‌آموزان، فضای یادگیری و ... باید آموزشی هرکدام به‌نوعی در یادگیری مؤثر هستند؛ این عوامل باید به‌صورت یک مجموعه به‌هم‌پیوسته عمل کند و هر عامل جزئی از کل محسوب می‌شود (ملکی، ۱۳۸۸).

عوامل دیگری به‌طور اجتناب‌ناپذیر در کنار برنامه درسی

رسمی وجود دارند که در بسیاری از جنبه‌ها به‌طور گسترده پایدارتر و نافذتر، در شکل‌گیری تجارب، انتقال افکار، نگرش‌ها، ارزش‌ها و اعمال و رفتار دانش‌آموزان تأثیر می‌گذارند و نفوذ آن‌ها کل فرآیند تعلیم و تربیت را تحت تأثیر قرار می‌دهد. چنین تجاربی در طی تحصیل و در مدرسه آموخته می‌شوند و دارای آثار فراوان بر دانش‌آموزان هستند که غفلت از آن‌ها در تحقق اهداف تعلیم و تربیت مشکل ایجاد می‌کند و این برنامه، به برنامه درسی پنهان اشاره دارد. این برنامه در مدرسه آموزش داده می‌شود و از تجارب داخل کلاس‌ها، سالانه، جشن‌ها و محیط اجتماعی مدرسه شکل می‌گیرد (علیخانی و همکاران، ۱۳۸۴). اهمیت آثار برنامه درسی پنهان بر بازده عاطفی یادگذاشته و پایداری یادگیری است که تولید می‌کند و آثار این برنامه می‌تواند به‌عنوان میراث دوران تحصیل در تمام عمر به همراه دانش‌آموزان باشد (ربان فر و همکاران، ۱۳۸۹). ازاین‌رو در کتاب حاضر به بررسی مفهوم برنامه درسی و خود کارآمدی می‌پردازیم.